

Αριθ. Πρωτ. 1018 Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον Κρήτης διὰ τὸ ζήτημα
τῆς καταργήσεως τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Χανίων

Κατόπιν τῆς διὰ τοῦ ἐσχάτως ψηφισθέντος Νόμου περὶ Ἱερατικῶν Σχολῶν ὀλοσχεροῦς καταργήσεως τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Χανίων, τῶν ἄλλων δὲ κτηρουμένων ὑπὸ ἄλλην ὀνομασίαν, κλήν τῆς τῆς Ἄρτης, θεωρῶ ἐπιβεβλημένον μοι καθῆκον νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν τῆς ὀλομελείας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Κρήτης τὰ κάτωθι, ἵνα ἀναλόγως σκεφθῶμεν καὶ προβῶμεν εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας παρὰ τῇ Σεβαστῇ Κυβερνήσει διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀρτίας καὶ πραγματικῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου τῆς Κρήτης.

Εἶναι γνωστὸν καὶ κοινῶς παραδεδεγμένον ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῷ κράτει πενταταξίων Ἱερατικῶν Σχολῶν ἡ μόνη Σχολή, ἡ ὅποια ἀπέδωκε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἱκανοποιητικοὺς καρποὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ τὰς τρεῖς περιόδους τῆς λειτουργίας αὐτῆς, ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐπὶ Κρητικῆς Πολιτείας, καὶ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1924 τελευταίαν, καὶ τῆς ὅποιας ὁ ἱκανὸς ἀριθμὸς τῶν χειροτονηθέντων ἀποφοίτων αὐτῆς ἐφύνη ἀντίξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Μεγαλονήσου.

Ἴσως ὁ εἰσηγηθεὶς εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν κατάργησιν τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, εἶπε λόγους νὰ φρονῆ ὅτι αἱ Σχολαὶ αὗται παρεξέκλιναν τοῦ προορισμοῦ των καὶ συνεπῶς ἔπρεπε νὰ καταργηθῶσιν, εἴτε κατόπιν πληροφοριῶν περὶ μὴ κανονικῆς καὶ ὁμαλῆς λειτουργίας, ὡς καὶ μὴ ἱκανοποιητικῆς ἀποδόσεως Σχολῆς τινος, εἴτε διότι πολλοὶ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῶν Ἱεροδιδασκαλείων προετίμων τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα. Τοῦτο ὅμως δέν ἦτο λόγος σοβαρὸς ἐπιβάλλον τῆς κατάργησιν καὶ δὴ τὴν ἕμισον καὶ ὀλοσχερῆ τοιαύτην τῆς ἀσπορικῆν σημασίαν ἐχοῦσης διὰ τὴν Μεγα-

λόνῃσον Ἱερατικῆς Σχολῆς, προσγινομένης οὕτω μιᾶς ἀδικίας εἰς βάρος τῶν μαθητῶν τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην μέ σκο-

πὸν νῦν ἐρωθεῖσιν ἀργότερον, οἵτινες μαθηταὶ διεσκορπίσθησαν ὑποχρεωθέντες νῦν ἐγγραφεῖσιν εἰς τὰ Γυμνάσια καὶ μάλιστα οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν μὲ ἀπόλειαν ἑνὸς τοῦλάχιστον ἔτους, ὡς λ.χ. τῆς Δ_{ης} πρὸς τὴν Ε' τάξιν, χωρὶς δὲ καὶ νῦν ζητηθῆ διὰ τὴν κατάρτησιν ταύτην ἡ γνώμη τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Θὰ μοὶ λεχθῆ ἴσως ὅτι ἰδρῶθη τοιαύτη Ἱ. Σχολὴ δυνάμει τοῦ νέου Νόμου, ἐπὶ νέων βάσεων καὶ μὲ νέας κατευθύνσεις ἐξασφαλιζούσας καλῶς κατηρημένον κληρὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Ἱ. Ναῶν.

Δυστυχῶς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε πειραματισμῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως Ἱερατικῶν Φροντιστηρίων τὸ πρῶτον ἐν Κορίνθῳ, εἶτα δὲ προπαρασκευαστικῶν Σχολῶν εἰς ἄλλας πόλεις, ἐπεδείχθη ὅτι ἐκ τῆς μονοστοῦς ἢ καὶ διεστοῦς φοιτήσεως, εἰς τὴν πραγματικὴν ὁμῶς ἑξαμήνου ἢ δύο ἑξαμήνων, οὐδεὶς ἐκ τῶν παρακολουθησάντων ἐκλελεγμένον Ἐφημερίων κατηρτίσθη ἐπαρκῶς. Ἀπέκταν οὗτοι μόνον τὰ τυπικὰ προσόντα.

Εἰς τὴν καταργηθεῖσαν Ἱ. Σχολὴν Χανίων ἐλειτοβόργησε τελευταίως ἐπὶ σειρῶν ἑτῶν προπαρασκευαστικὴ Σχολὴ διὰ τοὺς ἐκλελεγμένους Ἐφημερίους. Ὑπεχρέωσα μάλιστα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας αὐτῆς τοὺς νέους Ἐφημερίους, καθὼς καὶ ὅλους τοὺς ἀποφοίτους Γυμνασίων τοιοῦτους, ἀνεξαρτήτως χρόνου, ἡλικίας καὶ χειροτονίας, νῦν παρακολουθήσασιν τὴν ἐπὶ ἑν ἔτος διδασκαλίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων των καὶ πληρεστέραν κατάρτησιν αὐτῶν, ὅπως ἀθορόβως καὶ ἄνευ ἀρωγῆς ἐκ μέρους τοῦ ΤΑΚΕ καὶ ἰδιαίτερας φορολογίας τοῦ ΟΔΜΠ καὶ τῶν εἰς αὐτὴν δυσχερῆ οικονομικὴν κατάστασιν εὐρισκομένων Ἱ. Ναῶν, ἡ ὅποια μὲ τὴν νέαν πρόσθετον φορολογίαν ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιδεινωθῆ.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ταύτης ἦτο ἀρκούντως ἱκανοποιητικόν. Κατὰ τὰ ἐπόμενα Σχολικὰ ἔτη ἡ ἀπόδοσις ἐκ τῆς προσπάθειάς ταύτης ἦτο ἐλάχιστη, ὅχι διότι δὲν ἐπεδείχθη τὸ ἀπαιτούμενον ἐνδιαφέρον ἐκ μέρους τοῦ πάνυ προθύμως συμβαλλόντος εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς, ἀλλὰ διότι τὸ ἐν

έξάμηνον ήτο έντελώς άνεπαρκές διά τήν έστια και μικράν κατάρτισιν τών φοιτηδώντων.

Είς τάς διά τοῦ νέου Νόμου ίδρυομένης 'Ιερατικής Σχολής, καθορίζεται ό χρόνος τής φοιτήσεως τών εκλεγμένων 'Εφημερίων, τών μέν τελειοφοίτων εξαταξίαν Γυμνασίων είς έξ μήνας, ύποχρεομένουν να μεταβαίνουσιν είς Θεσσαλονίκην πρός φοίτησιν έν τή εκεί 'Ιερατική Σχολή, τών δέ εκ τών άλλων τάξεων είς όκτώ μήνας.

Οί πλειστοί εκ αυτών, έν όχι όλοι, δέν θα έχουν ούδέ τήν έλαχίστην ιδέαυ περί τής έν γένει 'Εκκλησιαστικής τάξεως. Θα είναι λοιπόν δύσκολον, έν όχι αδύνατον, έντός έξ ή όκτώ μηνών να άποκτήσασιν τās άπαραιτήτους γνώσεις δι' ένα οποσδήποτε προηγμένον ίερέα. Είμαι απολύτως βέβαιος ότι θα εξέρχονται όλοι εκ τών Σχολών τούτων πλημμελέστατα κατηρτισμένοι. Ουδέ σύγκρισις θα είναι δυνατόν να γίνη μεταξύ τών αποφοίτων ίερέων τών 'Ιερατικών Σχολών τοῦ νέου τύπου και τών τοιούτων τής καταργηθείσης 'Ιερατ. Σχολής.

Γνωρίζομεν πάντες ποία έργασία συνετελείτο είς τήν άτυχώς άμέσως καταργηθείσαν 'Ιερατικήν Σχολήν, πόσον κατηρτίζοντο οι μαθηταί υπό τήν διαρκή παρακολούθησιν τοῦ τακτικού και μονίμου διδακτικού προσωπικού, ιδιαιτέρως δέ τοῦ τών μαθημάτων τοῦ 'Εκκλησιαστικού κύκλου, ώστε να έχουν αρκετάς θεολογικάς και τελετουργικάς γνώσεις, ως και ίκανότητα αρκετήν περί τό κηρύττειν και ψάλλειν, προσόντα τά όποία απέκταν κατόπιν πενταετούς φοιτήσεως, λίαν έπαρκοῦς διά τήν μόρφωσιν των.

'Αλλά και εκείνο τό όποϊον θα αποτελέση επίσης σοβαρότατον πρόσκομμα διά τήν ομαλήν λειτουργίαν τής νέου τύπου 'Ιερατικής Σχολής και διά τήν μόρφωσιν τών μαθητῶν αυτής, θα είναι, εκτός τής άνεπαρκοῦς φοιτήσεως, ως άνέφερον άνωτέρω, και ή έλλειψις τακτικού και μονίμου διδακτικού προσωπικού και κυρίως τοῦ τών 'Εκκλησιαστικού κύκλου μαθημάτων. Ουδεις εκ τών διδασκόντων, πλην τοῦ Διευθυντοῦ θα είναι τακτικός, αλλά θα διδάσκηον καθηγηταί τών Γυμνασίων πρός

συμπλήρωσιν τῶν ὕρῶν των ἢ ἐπὶ πλεον τῶν κανονικῶν ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν δι' ἐκάστην ἐπὶ πλεον ὕραν.

Ὅλοι οἱ καθηγηταὶ τῶν θεολογικῶν ἔχουν συμπληρωμένας τὰς ὕρας των εἰς τὰς Γυμνασίαις ^{Χαρίων} εἶναι δὲ ζήτημα εἰάν θά θελήσουν νὰ ἐπιβαρύνουν ἑαυτοὺς περισσότερον ἀνυλαμβάνοντες καὶ ἄλλας ἐπὶ πλεον ὕρας διδασκαλίας καὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὸ κόπον τῆς μεταβάσεως εἰς τὴν Σχολὴν ἀπέχουσαν ἡμίσειαν ὕραν, ἐφ' ὅσον μάλιστα αἱ ὕραι αὗται δέν θά εἶναι ὑποχρεωτικαὶ, ἀλλὰ προαιρετικαὶ καὶ κατὰ συνέπειαν μὴ τακτικαὶ. Ἀλλ' οὔτε καὶ τοῦ τῆς Βυζαντινῆς ^{Καθολοῦ} Μουσικῆς ^{καθ' ο-} ρρίζεται ἡ θέσις καὶ ὁ βαθμός. Ἡ σχετικὴ παράγραφος ἀναφέρει ἀπλῶς »διορίζεται κλπ.».

Ἐπὶ τοιοῦτον λοιπόν, ὡς μοὶ ἐπιτραπῆ ὁ χαρακτηρισμός, πρόχειρον καὶ πλημμελές σύστημα λειτουργίας, ἡ Σχολὴ αὕτη θά εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ εὐδοκίμησῃ καὶ νὰ ἔχῃ ἱκανοποιητικὴν ἀπόδοσιν.

Κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἡ Ἱερατ. Σχολὴ θά ἔχῃ καλυτέραν ἀπόδοσιν, εἰάν λειτουργήσῃ κανονικῶς μὲ τακτικόν καὶ μόνον διδασκτικόν προσωπικόν τῶν μαθημάτων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ κύκλου, μὲ πλήρεις τὰς ὕρας τῆς διδασκαλίας ἐν αὐτῇ, καταρτιζομένου προγράμματος μαθημάτων ἐξασφαλίζοντος πλήρως τὴν ἀρτίαν Ἐκκλησιαστικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν, οἱ ὅποιοι μαθηταὶ νὰ εἰσέρχονται ἀπὸ τὴν Δ' τάξιν τῶν νέου τύπου Γυμνασίων καὶ εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν, νὰ φοιτῶσι δὲ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, ὥστε ἐξερχόμενοι τῆς Σχολῆς νὰ ἔχωσι συμπληρωμένον τὸ 20όν διὰ τὴν ἐν τῷ στρατεύματι ὑπηρεσίαν των καὶ κατόπιν νὰ χειροτονῶνται, προτιμώμενοι ἀπαραιτήτως ὅλων τῶν ἄλλων τῶν προερχομένων ἐξ ἄλλων Σχολείων, διὰ τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις.

Ἐάν δέ, παρ' ἐλπίδα, ὅλα τ' ἀνωτέρω δέν εἰσακουσθοῦν, τότε θά εἶχα τὴν γνώμην νὰ ἐξυπηρετηθῆ καὶ ἡ Κρήτη ἀπὸ ἀπόψεως Ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως, ὅπως διὰ τοῦ νεαροῦ Νόμου ἐξυπηρετήθησαν αἱ Ἀθῆναι, ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Χαλκιδικὴ διὰ τὴν ἰδρύσεως τῶν λεγομένων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.

“Όταν εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχουν διπλὰς τοιαύτας Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς, θά ἦτο δυνατόν καὶ εἰς τὴν Κρήτην νὰ ἰδρῦετο μίᾳ τοιαύτη, ἡ ὁποία Σχολὴ πλὴν τῶν ἄλλων, θά ἀπερρόφα καὶ ἀρκετοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ πολυπληθέστατον Γυμνάσιον Χανίων (1000 μαθητῶν), οἱ ὅποιοι μορφυνόμενοι εἰς Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, πάντως θά ἐξυπηρετοῦν τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐν Χανίοις τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ Κυβερνῆς ἡ Αἰωνίου Ἑλλάδος

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΝΙΩΝ